

Biologie vzdělávání: Jak se děti učí pomocí volné hry a zkoumání

A. Teorie hry (Karl Groos)

Groosova kniha *Hra zvířat* (1898): Mladí savci rozvíjejí při hře schopnosti typické pro jejich druh.

Groosova kniha *Hra lidí* (1901). Mladí lidé rozvíjejí při hře specifické a kulturně podmíněné schopnosti.

Vrozené tendence pozorovat chování starších a zahrnovat je do své hry.

B. Děti lovců a sběračů se učí pomocí hry

Děti a dospívající mají neomezenou svobodu a samy řídí, jak si budou hrát a co budou zkoumat. Díky hře získají zručnost, znalosti, hodnoty a tradice své kultury.

C. Děti ve školách typu Sudbury se učí pomocí hry

Denní školní docházka pro děti od čtyř let: nenákladná, nevýběrová škola fungující již od roku 1968.

Demokratické vedení. Studenti se učí sami, nejčastěji formou volné hry a zkoumání.

Důkaz, že tento přístup vzdělávání funguje: Výsledky studie mezi absolventy školy.

D. Optimální rámec pro sebevzdělávání: Škola Sudbury je jako skupina lovců a sběračů

1. Společnost očekává, že děti nesou zodpovědnost za svoje vzdělávání.
2. Děti mají neomezenou svobodu si hrát, zkoumat a sledovat svoje vlastní zájmy.
3. Mají možnost si hrát s nástroji, které se používají v jejich kultuře.
4. Mají „otevřené dveře“ k různým dospělým, kteří mají zájem dětem pomoci a neodsuzují je.
5. Děti jsou ve věkově smíšené skupině od nejmladších až po adolescenty.
6. Komunita stojí na pevných morálních a demokratických principech.

E. Jak se děti učí pomocí hry

1. Hra a rozvoj fyzických a manuálních dovedností

- získání praxe v situacích, kdy je v pořádku, že se něco nepovede.

2. Hra a intelektuální vývoj

- Výzkum ukazuje, že hravý stav mysli zlepšuje hypoteticko-deduktivní logiku, poskytuje lepší náhled na řešení problémů a podporuje kreativní myšlení.

3. Hra a sociální / morální vývoj

- V sociálních hrách se děti naučí vnímat pohled druhých, projednat odlišné názory a pracovat tak, aby potěšily sebe i druhé - jinak si s nimi ostatní nebudou chtít hrát!

4. Hra a emoční vývoj

- Emoční regulace teorie hry

- Mláďata zvířat se během hry záměrně staví do nepříjemných a potenciálně nebezpečných situací: běhají, lezou, šplhají, honí se a perou. U lidských mláďat pozorujeme totéž.

- Musejí se naučit, jak během hry kontrolovat svůj hněv.

- Nedostatek herních zkušeností prokázal ve výzkumu opic a krys neschopnost kontrolovat svůj strach a agresivitu.

F. Odklon od hraní a nárůst množství sociálních a emočních poruch

Odklon od dětské hry za posledních 60 let americké historie

- historické důkazy a podklady ze sociálních průzkumů

Nárůst emočních a sociálních poruch

- Pětina až osminásobný nárůst počtu diagnostikovaných depresí a úzkostných poruch u dětí

- Čtyřnásobný nárůst procenta sebevražd u dětí do 15 let

- Pokles schopnosti vlastní kontroly, sebekázně.

- Vyšší výskyt narcismu, nízká schopnost empatie.

(Zdroje na druhé straně)

Zdroje

Základní: Peter Gray (2016). [Svoboda učení: Jak nechat děti rozhodovat o svém vzdělávání](#). Peoplecomm.

Vzdělávání u lovců / sběračů

Gosso, Y., Otta, E., de Lima, M., Morais, M., Ribeiro, F. J. L., & Bussab, V. S. R. (2005). Play in hunter-gatherer societies.

In A. D. Pellegrini & P. K. Smith (Eds.), [The nature of play: great apes and humans](#), pp. 213-253. New York: Guilford.

Gray, P. (2009). Play as a foundation for hunter-gatherer social existence. [American Journal of Play](#), 1, 476-522, 2009.

Gray, P. (2012). The value of a play-filled childhood in development of the hunter-gatherer individual. In D. Narvaez, J.

Panksepp, A. Shore, and T. Gleason (Eds.), [Human Nature, Early Experience and the Environment of Evolutionary Adaptedness](#). New York: Oxford University Press.

Gray, P. (2016) Children's natural ways of learning still work—even for the three Rs. In D. C. Geary & D. B. Berch (eds),

[Evolutionary perspectives on child development and education](#). Springer. *In press for 2016 publication*.

Kamei, N. (2005). Play among Baka children in Cameroon. In B. S. Hewlett & M. E. Lamb (Eds.), [Hunter-gatherer childhoods: Evolutionary, developmental & cultural perspectives](#), pp. 343-362. New Brunswick, NJ: Transaction. *Also see other chapters in this volume*.

Studie mezi absolventy školy Sudbury a absolventy unschoolingu

Gray, P., & Chanoff, D. (1986). Democratic schooling: What happen to young people who have charge of their own education? [American Journal of Education](#), 94, 182-213.

Gray, P., & Riley, G.. Grown unschoolers' evaluations of their unschooling experiences: Report I on a survey of 75 unschooled adults. [Other Education](#), 4(#2), 8-32, 2015.

Riley, G., & Gray, P. Grown unschoolers' experiences with higher education and employment: Report II on a survey of 75 unschooled adults. [Other Education](#), 4(#2), 33-53, 2015.

Gray, P. Self-directed education—unschooling and democratic schooling. [Oxford research encyclopedia of education](#). Oxford University Press. *In press, for 2016 publication*.

Gray, P. (2016). Self-directed education—unschooling and democratic schooling. [Oxford research encyclopedia of education](#). Oxford University Press. *In press, for 2016 publication*.

Greenberg, D., Sadofsky, M., & Lempka, J. (2005). [The pursuit of happiness: The lives of Sudbury Valley alumni](#). Framingham, Massachusetts: Sudbury Valley School Press.

Zvláštní přínos hry ve věkově smíšené skupině

Gray, P. (2011). The special value of children's age-mixed play. [American Journal of Play](#), 3, 500-520.

Gray, P., & Feldman, J. (2004). Playing in the Zone of Proximal Development: Qualities of Self-Directed Age Mixing Between Adolescents and Young Children at a Democratic School. [American Journal of Education](#), 110, 108-145.

Další reference ohledně vývojové a vzdělávací role hraní a hravého stavu mysli

Barker, J. E., Semenov, A. D., Michaelson, L., Provan, L. S., Snyder, . R., & Munakata, Y. (2014). Less-structured time in children's daily lives predicts self-directed executive functioning. [Frontiers in Psychology](#), 5, 1-16.

Dias, M. G., & Harris, P. L. (1988). The effect of make-believe play on deductive reasoning. [British Journal of Developmental Psychology](#), 6, 207-221.

Fredrickson, B. L. (2001). The role of positive emotions in positive psychology: The broaden-and-build theory of positive emotions. [American Psychologist](#), 56, 218-226.

Furth, H. G. (1996). [Desire for society: Children's knowledge as social imagination](#). New York: Plenum.

Gray, P. (2011). The decline of play and the rise of psychopathology in childhood and adolescence. [American Journal of Play](#), 3, 443-463.

Hall, F. S. (1998). Social deprivation of neonatal, adolescent, and adult rats has distinct neurochemical and behavioral consequences. [Critical Reviews of Neurobiology](#), 12, 129-162.

Pellis, S. M., Pellis, V. C., & Bell, H. C. (2010). The function of play in the development of the social brain. [American Journal of Play](#), 2, 278-296.

Spinka, M., Newberry, R. C., & Bekoff, M. (2001). Mammalian play: Training for the unexpected. [Quarterly Review of Biology](#), 76, 141-168.

Vygotsky, L. (1933; 1978). The role of play in development. In M. Cole, V. John-Steiner, S. Scribner, & E. Souberman (Eds.), [Mind in society: The development of higher psychological processes](#). Cambridge, MA: Harvard University Press.

Další informace na blogu Psychology Today <http://www.psychologytoday.com/blog/freedom-learn>; a internetové stránce: <http://alternativestotoschool.com>, nebo se ke mně přidejte na Facebooku <https://www.facebook.com/peter.gray.3572>.